

Vilho Mäilän kirjoitus Sampo-lehdessä 10.9. 1953;

"Paavontupa"

Matkailija tahtosi Saarijärvellä nähdä runon ylistämän Paavon talon. Lienee enää joku harva asuinrakennus olemassa vanhaa saarijärveläistä tyyliä. Rohkenen esitellä täältä Liimattalasta Nakkalan vielä käytössä olevan asuinrakennuksen.

Lainhuudatuspöytäkirjassa v. 1890 sanotaan Nakkalan olevan Saarijärven Pyyrinlahden kylässä, siksi Paavontuvasta puheenollen on täysin saarijärveläinen tuo asuinrakennus. Alkuaan 2 tupaa vastakkain, "läpikäytävä", porstua "verääsovineen" välillä.

80-vuotias Nakkalan poika Aug. Hytönen kertoo isoisänsä tulleen vävyksi Nakkalaan noin 110 v. takaperin ja silloin jo tuo asuinrakennus oli niin vanha, ettei tekoajasta ollut tietoa. Yli 60 v. takaperin oli toinen tupa väliseinällä muodostettu saliksi ja 2 kamariksi. Savu-uunit oli silloin muutettu uloslämpiviiksi. Jylhistä petäjänpuolikkaista veistetyt "kourut" oli vaihdettu pärekattoon. Mutta isoon tupaan jäi permanto halaistuista petäjänpuolikkaista hiukan kirveellä tasottu. Viime vuonna nuo jyhkyt palkit vaihdettiin nykyaikaisiin. Ulkoisilta piirteiltään rakennus on alkuperäinen, mahdollisesti jolloinkin 200 v. takaperin Kunelius-suvun rakentama.

On säilynyt muutamia ruotsinkielisiä verokuitteja 1790 luvulta. Silloin on isäntänä ollut Gabriel Bentsson Kunelius eli Alatalo Herneelän osuudella, 1/4 puolen manttaalin suuruista Alatalon perintötaltoa. V. 1818 on osuus jaettu ja silloin muodostetulle puoliskolle on nimeksi tullut Herneelä ja vanhalle talolle kekattiin nimeksi omituinen Nakkala. Tulkoon mainituksi Nakkalan ja Herneelän, yhteinen pinta-ala, noin 800 hehtaaria.

Nakkalan asuinrakennuksen sisustus on jo täysin nykyaikainen. Pyydän mainita savutupana säilyneen sisustukseltaankin vuosisatain takaisen Niemelän torpan sieltä Seurasaaren ulkomuseosta. Niemelä on Pyyrinlahden kylää n:o 1, Liimatais-suvun vuosisatoja omistama. Monet sen asukkaista on Pyhäkankaan karsikon kautta saatettu Saarijärven kalmistoon. Ja monta kertaa on leipään pantu puolet petäjäistä - taikka on ollut paettava piilopirttiin niinkuin Ison Vihan aikana Listoon, Liimattalan yhteiseen "oravametsään" Keiteleeseen takana. Venäläiset pitivät silloin vv. 1714-15 vahtia Konginkankaan kannaksella, peläten hyökkäystä Savonlinnasta päin, joka oli vielä suomalaisilla. Upseerit asuivat vastapäätä kannasta Soskon talossa. Heillä oli niin kookkaita ratsuja, että tallin ovea täytyi huomattavasti suurentaa. Tämä suuri-ovinen entinen hevostalli oli vielä heinälatona Soskossa jokin vuosikymmen takaperin. Venäläistä miehistöä asui tietysti Niemelässäkin, jonka Seurasaareen siirretyn tuvan jotkut arvelevat olevan rakennetun jo 1500-luvulla.

Ehkäpä seuraa myöhemmin esittelyä muistakin vanhoista "Paavontuvista".

Vilho Mäilä